

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**



Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісовпорядкування

Освітня програма Лісове господарство

Спеціалізація (за наявності) Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від “31” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Лісовпорядкування
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр	4 курс/7,8 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 62 год. Практичні заняття – 34 год. Самостійна робота –174 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Курс «Лісовпорядкування» має за мету забезпечити студентів глибокими теоретичними і практичними знаннями, умінням та навикам у галузі впорядкування лісів, складанням проекту організації та розвитку лісового господарства підприємства. Він є завершальним при підготовці бакалавра лісового господарства та опирається на знання практично всіх попередніх дисциплін. Технічною основою дисципліни є лісова таксація та лісівництво. Лісовпорядкування має тісний зв'язок з іншими дисциплінами лісогосподарського профілю: економікою лісового господарства, лісівництвом, лісовою таксацією, геодезією, лісоексплуатацією, лісокультурною справою, ентомологією і фітопатологією, пірологією, меліорацією та ін. Лісовпорядкування є техніко-економічною дисципліною, а як наука – конструктивною.

Завдання лісовпорядкування полягають у професійній підготовці фахівців лісового профілю з питань проектування лісогосподарських заходів, направлених на забезпечення раціонального, безперервного та невиснажливого користування лісом, підвищення продуктивності, відтворення, охорону та захист лісів.

Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК16. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

ФК19. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

ФК21. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК23. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу.	Предмет та задачі лісовпорядкування. Історія розвитку лісовпорядкування. Завдання лісовпорядкування та зміст лісовпорядних робіт. Зв'язок лісовпорядкування з іншими дисциплінами.	Тести, питання
2.	Економічні основи лісового господарства	Керівні принципи організації лісового господарства та економічні основи лісовпорядкування. Забезпечення безперервного, всебічного, комплексного використання корисностей лісу в інтересах суспільства – основний принцип лісогосподарської діяльності. Розширене відтворення лісових продуктів та корисностей. Диференційований підхід до організації лісового господарства. Державна власність на ліси – економічна основа сучасного лісовпорядкування.	Тести, питання
3.	Господарський поділ лісового фонду України	Класифікація видів господарського поділу лісового фонду. Народного господарська організація лісового господарства. Організаційно-господарський поділ – господарська частина, господарська секція, виділ. Адміністративно-господарський поділ лісового фонду – держлісгосп, лісництво, майстерська дільниця, обхід. Експлуатаційно-	Тести, питання

		господарський поділ – експлуатаційний район, підрайон, дільниця.	
4.	Системи і форми лісового господарства	Поняття про системи організації лісового господарства та їх класифікація. Система організації лісового господарства як комплекс лісівницьких, агротехнічних і організаційно-економічних заходів. Системи лісів першої групи: лісозаповідна, лісопаркова, лісозахисна. Лісокультурна система експлуатаційних лісів другої групи. Головні завдання різних систем організації лісового господарства. Форма господарства – основа для організації господарської секції. Класифікація форм.	Тести, питання
5.	Стиглість лісових насаджень	Поняття про стиглість лісу та її види. Біологічна стиглість лісу. Споживчо-економічні види стиглості.	Тести, питання
6.	Об'єкт лісовпорядкування та аналіз його виробничої діяльності в минулому ревізійного періоді.	Поняття про об'єкт лісовпорядкування. Аналіз природно-історичних умов району розташування об'єкту лісовпорядкування. Аналіз економічних умов району діяльності держлісгоспу. Лісові такси. Оцінка минулого господарства. Аналіз організації лісового господарства та відпуску деревини. Вивчення лісогосподарської діяльності об'єкта лісовпорядкування. Аналіз лісоуправління та лісозаготівельної діяльності.	Тести, питання
7.	Підготовчі роботи та організація території до інвентаризації лісу.	Види лісовпорядних робіт. Розряди лісовпорядкування. Підготовчі роботи. Пробні площі, які закладають при лісовпорядкуванні, їх класифікація і призначення. Перша лісовпорядна нарада. Лісові знімальні роботи. Колективне тренування таксаторів.	Тести, питання
8.	Таксація лісу та спеціальні види обстежень.	Таксація лісу. Обробка матеріалів інвентаризації лісу. Попередній огляд лісу до його інвентаризації, питання, що з'ясовуються при цьому. Застосування в лісовпорядкуванні лісової типології. Правила лісовідновлення і лісорозведенні в лісах України, їх зміст. Лісопатологічне обстеження при лісовпорядкуванні. Оцінка санітарного стану насаджень.	Тести, питання
9.	Національна інвентаризація лісів	Загальна характеристика національної інвентаризації лісів (НІЛ). Сучасний стан вітчизняної НІЛ та її основні принципи. Вибіркова схема НІЛ. Опис та розміщення тракту Закладення пробної площі.	Тести, питання
10.	Проектування головного користування лісом. Теорія нормального лісу.	Поняття про вік, оборот рубки та оборот господарства. Оптимальний вік головної рубки. Поділ насадження за віковими групами. Деревний запас та його приріст. Користування лісом. Використання лісових ресурсів за лісовим кодексом України. Загальне і спеціальне	Тести, питання

		використання лісових ресурсів. Основні положення постанови кабінету міністрів України. «Про затвердження Правил рубок головного користування в лісах України». Техніко-лісівничі показники рубок в різних категоріях лісів рівнинних та гірських, експлуатаційних і захисних. Поняття про нормальний ліс за М.Орловим. принципи та теоретичні основи нормального лісу. Розрахунок лісосік головного користування. Обґрунтування річного головного користування.	
11.	Проектування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших лісгосподарських заходів	Загальне поняття про рубки, пов'язані із веденням лісового господарства, їх класифікація. Проектування рубок догляду за лісом. Мета рубок догляду за лісом та їх проектування. Спрощений розрахунок користування з кожного виду рубок догляду. Розрахунок щорічного обсягу користування деревиною з рубок догляду. Проект рубок догляду. Проектування санітарних, лісовідновних та реконструктивних рубок. Інші рубки пов'язані з веденням лісового господарства. Проектування лісовідновлення та лісорозведення. Проектування заходів з охорони та захисту лісу. Проектування лісомеліоративних робіт. Рекомендації з виробництва непродовольчих товарів народного споживання. Механізація лісгосподарських робіт та промислова діяльність. Розрахунок ефективності запроєктованих заходів.	Тести, питання
12.	Організація спеціалізованих господарств, проектування підсочки, побічних користувань та використання другорядних матеріалів	Поняття про побічні користування, їх класифікація. Проектування заготівлі живиці та побічних користувань лісом. Організація господарства на підсочку лісу. Організація лісонасінних господарств. Організація господарства на горіх, ліщину.	Тести, питання
13.	Державний облік лісів та державний лісовий кадастр	Загальні положення про порядок ведення державного лісового кадастру та первинного обліку лісів. Вимоги до ведення документації первинного лісового кадастру та складання його форм. Структура пояснювальної записки до матеріалів державного лісового кадастру.	Тести, питання
14.	Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів	Особливості впорядкування гірських лісів. Впорядкування лісів зелених зон. Впорядкування лісів, забруднених радіонуклідами. Впорядкування лісів сільськогосподарських формувань. Особливості впорядкування дубових лісів. Впорядкування мисливських угідь.	Тести, питання

Практичні з-тя		4		4		4		4		4		5		5			30	
Самостійна р-та														10			10	
Індивідуальні завдання															10		10	
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет 106, 35 м ²	Мультимедійний проектор, 1 шт. Мультимедійний екран, 1 шт. Графопроєктор, 1 шт.
Література:	
Основна:	
1. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування. Вид. 2-ге, випр. та доп. К.: Фітосоціоцентр, 2013. 435 с.	
2. Гром М.М. Лісовпорядкування: навч. посібник. Львів: РВВ НЛТУ України, 2013. 264 с.	
3. Гірс О.А., Матушевич Л.М., Свинчук В.А., Морозюк О.В., Сендзюк Р.В. Лісовпорядкування. Робочий зошит для лабораторних занять. К.: Логос. 2012. 36 с.	
Допоміжна:	
1. Лісотаксаційний довідник. Відповід. за вип. Кашпор С.М., Строчинський А.А. К.: Виниченко . 2013.496.	

Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Ч. 1. Польові роботи. Ірпінь: Укрдержліспроєкт, 2006. 75 с.

5. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Ч. 2. Камеральні роботи. Ірпінь: Укрдержліспроєкт, 2010. 44 с.

6. Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів. Ірпінь: Укрдержліспроєкт, 2003. 34 с.

7. Порядок поділу лісів на категорії захисності та виділення особливо захисних лісових ділянок лісового фонду / Затв. Постановою КМУ від 16 травня 2007 р. №733. К., 2007. 10 с.

8. Правила рубок головного користування / Затв. наказом Держлісгоспу України 26.01.2010 р. за № 85/17380. 10 с.

9. Правила поліпшення якісного складу лісів / Затв. Постановою КМУ України від 12 травня 2011 р. №1364. 8 с.

Інформаційні ресурси:

1. Выборочно-статистическая инвентаризация и мониторинг лесов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.techinles.org.ua/activity1.php>. – Заголовок з екрану.

2. Гульчак В. Державний облік лісів України – підсумки та прогнози. Лісовий і мисливський журнал. 2012. № 2. С. 6–8. – http://www.scribd.com/fullscreen/95326540?access_

3. Національна інвентаризація лісів України: проблеми, виклики, перспективи / М.Ю.Попков, В.Ф.Сторожук, У.Содерберг, І.Ф. Букша. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lesovod.org.ua/node/1803>. – Заголовок з екрану.

4. Наказ Держлісагентства України від 21.01.2013 року № 9 "Про затвердження Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України". Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=105085&cat_id=65319.

5. Правила рубок головного користування <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>

6. Рубки головного користування <https://uk.wikipedia.org/wiki>

7. Правила поліпшення якісного складу лісів <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF>

8. Санітарні правила в лісах України <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0505-12>

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
--	--

Викладач (і) Гостьові лектори	Карбівська Уляна Миронівна
Контактна інформація викладача	uliana.karbivska@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку

	відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач _____ У.Карбівська